

методів допоможе досягти успішної реалізації поставлених завдань перед хореографічним колективом в цілому.

Список використаних джерел

1. Березова Г. А. Хореографічна робота з дошкільнятами. К: Музична Україна, 1982. С. 3-10.
2. Гончаренко Ю. Моніторинг процесу викладання хореографії у системі загальноосвітніх закладів України. *Вища школа*, 2011. № 4. С. 33-37.
3. Легка І. П. До проблеми методики викладання народно-сценічного танцю у вищих навчальних закладах. *Актуальні питання культурології*, 2012. Вип. 12. С. 237-242.
4. Максименко А. І. Методика викладання народно-сценічного танцю в позашкільному навчальному закладі. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, 2015. Вип. 1-2. С. 212-219.
5. Телегин А. Народно-сценический танец и методика его преподавания: Уч. пос. для ст. выш. уч. завед. культуры и искусств. Самара, 2005. 229 с.

Голишкіна А., викладач,
Кременчуцька дитяча художня школа
ім. О. Д. Литовченка
(м. Кременчук)

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ДОСВІДУ ОСОБИСТОСТІ

Однією з найактуальніших проблем сучасної освіти є формування у підростаючого покоління духовної культури, художньо-естетичного досвіду. Упровадження в зміст освіти народного мистецтва, залучення дітей до народної творчості є важливим засобом виховання та оволодіння учнями практичних зображувальних навичок на уроках образотворчого мистецтва.

Питання, що стосуються проблем формування художньо-естетичного досвіду, досліджували Т. Аболіна, Ю. Боров, Є. Бондаревська, І. Зязюн, М. Каган, С. Коновець, Л. Масол, Н. Миропольська, Б. Неменський, О. Рудницька. Питання впливу українського народного, декоративно-прикладного мистецтва на формування особистості представлені у роботах Є. Антоновича, Ю. Мохіревої, Т. Саєнко, В. Титаренко та інших

Метою цієї статті – є дослідження впливу українського декоративно-прикладного мистецтва на формування художньо-естетичного досвіду учнів та національної, громадянської свідомості.

Українське народне мистецтво, що пройшло складний шлях, має самобутні національні риси. Це невичерпне джерело у вихованні моральних та художньо-естетичних засад сучасної молоді. Культурне середовище необхідне для духовного, морального життя, для моральної самодисципліни і соціалізації. Звернення до етнокультури, до народного мистецтва, використання національних джерел має бути провідним напрямом навчання і

виховання підростаючого покоління України, формування духовної культури і національної, громадянської свідомості.

Руками талановитих митців із народу створено безліч самобутніх та яскравих творів, що сповнені зворушливої краси і поетичності. Вони багаті своєю різноманітністю та оригінальністю форм, відображають світосприйняття поколінь, ментальність народу. Ми зустрічаємося з народним мистецтвом у вигляді настінних розписів житла і господарських споруд; оздоблення хатніх меблів, дерев'яного і глиняного посуду; багатобарвних малюнків – мальовок; малюнків на склі; розписів писанок; тканих і вишитих виробів: килимів, рушників, предметів одягу; різьблення; гончарства; лозоплетіння; виготовлення народної іграшки; витинання з паперу тощо. Формування культури і духовності особистості, громадянської, національної свідомості починається з поглибленого вивчення матеріальної культури народу, його традицій, звичаїв, утілених у творах декоративно-ужиткового мистецтва.

Освоєння основ народного мистецтва стає нагальною потребою виховання дитини. Однак у сучасному світі система художньо-естетичного виховання молоді має не просто вивчати історичні джерела виникнення того чи іншого виду народного мистецтва, його особливості, а бути спрямована на пізнавально-мисленнєву діяльність, що зумовлює усвідомлене ставлення до символів, змісту, функціонального значення твору в життєдіяльності людини як у минулому так і у сучасному світі.

Звернення до творів українського народного мистецтва передбачає практичне втілення художньо-образної діяльності дитини. Виготовлення витинанки, мальовки, писанки, станкової композиції є основою практичного оволодіння системою умінь і навичок, розвитку художньо-образного мислення, творчої діяльності учня. Саме в процесі задуму та виконання композиції малюнка розвивається емоційна сфера, виховуються естетичні смаки та уподобання, стимулюється творчий підхід. Практична діяльність дітей має бути забезпечена достатньою кількістю наочності: ілюстративний матеріал, послідовність виконання (особливо при виготовленні писанки чи ляльки-мотанки), спеціальні варіативні вправи, спрямовані на вивчення композиційних схем побудови візерунка (вишивки, витинанки, мальовки, писанки). Чітко визначений візуальний ряд дозволяє оптимально застосувати педагогічні прийоми організації навчально-творчої діяльності дітей у процесі послідовного виконання роботи. Завдання стає більш зрозумілим і доступним.

Після накопичення певних знань з історії та символіки народного мистецтва, після виконання завдань, що носять відтворювальний характер, учні старших класів художньої школи використовують набуті знання у роботі над сюжетною композицією. Саме у процесі створення малюнка активно розвивається творча уява, зорова пам'ять і мислення, формується духовна культура і національна, громадянська позиція учня.

Темами для сюжетних композицій можуть бути обрядово-календарні свята українців; творчість майстрів декоративно-прикладного мистецтва (гончарів, вишивальниць тощо); ілюстрації до українських літературних творів тощо. Використання мотивів українського народного та декоративно-прикладного мистецтва вражають своїм різноманіттям, мають яскраве втілення в сюжетній композиції, допомагають чуттєво-емоційно сприймати, переживати і відтворювати прекрасне у житті та мистецтві, формувати національну свідомість у підростаючого покоління, художньо-естетичний досвід, духовну культуру дитини.

Отже, у процесі мистецького розвитку учнів важливу роль відіграє українське декоративно-прикладне мистецтво. Активізація пізнавальної діяльності через використання творчих завдань, різних видів самостійних і творчих робіт; з індивідуалізацією та диференціацією навчання; застосуванням наочності дозволяють повно і вільно реалізувати в матеріалі індивідуальне мистецьке бачення, сприяють формуванню у дітей художнього досвіду та формуванні національної свідомості.

Список використаних джерел

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. Львів: Світ, 1993. 272 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал. Полтава : Полтав. вісник, 1994. 191 с.
3. Ковальов О Є. Декоративно-прикладне мистецтво в школі. 1-7клас: Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 196 с.
4. Парахін В. Г. Лінія в традиційному народному мистецтві. Луцьк : Терен, 2006. 66 с.

Даниленко В., викладач,
Чорнухинська дитяча мистецька школа
(м. Чорнухи)

РОБОТА НАД УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ ПІСНЕЮ З ВОКАЛІСТАМИ-ПОЧАТКІВЦЯМИ

Сприйняття і розуміння прекрасного починається у дитинстві. «Все прекрасне що існує в навколишньому світі і створене людиною для інших людей, повинно доторкнутися до серця дитини і облагородити його», – стверджував В. Сухомлинський [6, с. 165]. Серед різних видів мистецтва особлива виховна роль належить музичному вихованню, що вводить дітей у світ музичного мистецтва, знайомить з музичною культурою різних народів, сприяє збагаченню індивіда знаннями законів музичного мистецтва, необхідними для розуміння його сутності, формуванню смаку, музичних здібностей, виробленню навичок і вмінь, які дозволять учням бути активними слухачами, вмілими виконавцями [2, с. 9].

Значимі в естетичному розвитку дітей є такі види музичної діяльності, як співання та слухання української пісні. Дослідник українського фольклору В. Верховинець підкреслював, що особливістю дитячої народної пісні є її відповідність психофізіологічному розвитку дитини: вона узгоджується з діапазоном дитячого голосу, має досить чітку ритмічну основу, що дає можливість пісні бути нерозривною частиною рухових забав та ігор [1, с. 9].

Для успішного формування основ вокальної культури в дитячих мистецьких закладах надзвичайно корисним та доцільним є використання на практиці вокально-методичних розробок В. Верховинця, С. Крушельницької, М. Леонтовича, М. Лисенка, Я. Степового, а також сучасного педагога-методиста, бандуристки Л. Федорової-Коханської.

Тематика нашого дослідження доповнює наукові пошуки вищезазначених авторів, розкриває значення української пісні як засобу естетичного виховання особистості та